

Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«ВИЩА МЕДИЧНА ОСВІТА:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

3–4 березня 2016 р., м. Київ

Київ
ВИДАВНИЦТВО
КІМ
2016

ББК 74.00
УДК 378
В 55

*Рекомендовано до друку рішенням
Вченої ради Національного медичного
університету імені О.О. Богомольця
від 28 січня 2016 року, протокол № 8*

Засновники:

Міністерство охорони здоров'я України,
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця,
Інститут післядипломної освіти
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця

ISBN 978-617-628-051-4

***Збірник наукових праць видається
з благодійною метою
і розповсюджується безкоштовно***

Адреса редакції:
01601, м. Київ, бульвар Т. Шевченка, 13
Офіційний сайт: www.nmu.ua
Телефон: (044) 234-92-76
E-mail: nmu@nmu.ua

Збірник наукових праць «Вища медична освіта: сучасні виклики та перспективи» адресовано науковцям, викладачам, докторантам, аспірантам, слухачам, магістрам, інтернам та студентам вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів, всім тим, хто цікавиться питаннями професійної підготовки лікарів та провізорів.

Редакційна колегія:

Катерина АМОСОВА (головний редактор)
Марина АНТОНЕНКО
Василь БАРДОВ
Леслі БРОМЛІ (Велика Британія,
заступник головного редактора)
Грина БУЛАХ
Борис ВЕНЦКІВСЬКИЙ
Оксана ВИГОВСЬКА
Олег ВЛАСЕНКО
Олександр ВОЛОСОВЕЦЬ
Тетяна ГРУЗЄВА
Ширлі ДОБСОН (Велика Британія)
Олександр ЗАКОРДОНЕЦЬ
Вальтер КЛІМША (Республіка Австрія)
Роман КРЕГГ (Велика Британія)
Юрій КУЧИН (заступник головного редактора)
Олеся ЛІНОВИЦЬКА (заступник головного редактора)
Наталія ЛИТВИНОВА
Грина ЛОГНОВА
Сергій МАКСИМЕНКО (заступник головного редактора)
Владислав МАЛАНЧУК
Володимир МЕЛЬНИК
Володимир МІШАЛОВ
Лариса НАТРУС
Олександр НАУМЕНКО
Вояслава НЕСКОВІЧ (Республіка Сербія)
Валерій НЕСПРЯДЬКО
Олександр НИКИТЮК
Сергій ОМЕЛЬЧУК
Валентин ПАРІЙ
Ігор ПЕЛЬО
Тетяна РЕВА
Олександр РОМАНЕНКО
Олександр САВИЧУК
Оджум СИЛЬВАНУС (Федеративна Республіка Нігерія)
Віктор СТЕПАНЕНКО
Олена СТЕЧЕНКО (заступник головного редактора)
Імані ФАРНАДІ (Ісламська Республіка Іран)
Мирослава ФІЛЮНЕНКО
Петро ФОМІН
Ярослав ЦЕХМІСТЕР (заступник головного редактора)
Віталій ЦІМБАЛЮК
Олександр ЧАЛИЙ
Юрій ЧАЙКОВСЬКИЙ
Іван ЧЕКМАН
Тетяна ЧЕРЕНЬКО (заступник головного редактора)
Валерій ЧЕПУК
Володимир ШИРОБОКОВ
Олександр ЯВОРОВСЬКИЙ

ISBN 978-617-628-051-4

© Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, 2016

процесу – зменшення аудиторних занять і збільшення часу на самостійну роботу студентів (СРС), що вимагає певних змін в методиці викладання навчальних дисциплін у медичних вищих навчальних закладах.

Метою даного дослідження є обґрунтування двоєдиної основи самостійної роботи, а саме формування самостійності як риси особистості і засвоєння знань, умінь, навичок у студентів медичних факультетів.

Загальною проблемою вищої медичної освіти є зменшення кількості годин на вивчення програмового матеріалу, тому дуже часто застосовують випереджувальні завдання. Ці завдання спрямовані на повне або часткове попереднє самостійне вивчення студентами навчального матеріалу, який буде висвітлюватися викладачем на планованих заняттях. Попередньо вивчений студентами матеріал можна використовувати на лекціях, семінарах у вигляді рефератів, наукових доповідей, обговорювати у процесі дискусії тощо.

На кафедрі біоорганічної та біологічної хімії із загальної кількості 270 годин на самостійну роботу відводиться 110 годин. На СРС відводиться понад 40 % від загальної кількості годин. Тому для створення сприятливих умов вивчення дисципліни «Біологічна та біоорганічна хімія» студентам пропонуються методичні рекомендації для формування систематичних знань при вивченні тієї чи іншої теми (розділу), які супроводжуються таблицями, схемами, графіками.

Враховуючи вище зазначене, студент завжди буде готовим для прийняття необхідної інформації, яка буде його направляти в правильне русло при вивченні навчального матеріалу.

Однак, матеріали багатьох досліджень свідчать про те, що багато студентів не вміють самостійно працювати. Формування здібностей до самостійної навчальної діяльності – це не тільки умови, які були вже названі, але і позитивна навчальна мотивація та відповідальне ставлення до навчання. Так, за результатами наших досліджень, тільки 30,6% студентів мають високий рівень розвитку уваги на заняттях, 24%

вміють слухати лектора, а 27,1% – конспектувати почуте та прочитане. Отже ми бачимо, що приблизно 25-30% студентів володіють навичками СР, необхідними для успішного навчання у ВНЗ.

The article is devoted to the peculiarities of independent work in Medical Students Bogomolets National Medical University in the context of the application of credit-transfer system.

ПЕРШИЙ ДОСВІД КОРОТКОТРИВАЛИХ КУРСІВ ПО ЛАПАРОСКОПІЧНІЙ ХІРУРГІЇ

THE FIRST EXPERIENCE OF SHORT TERM COURSES OF LAPAROSCOPIC SURGERY

Крижевський В.В., Радзіховський А.П.,

Мендель М.А., Вільгааш А.М. /

V.V. Kryzhevsky, A.P. Radzihovsky,

M.A. Mendel, A.M. Vilgash

НМАПО імені П.Л. Шупика

Активний розвиток лапароскопічної (ЛС) хірургії поставив вимоги до спеціальної підготовки хірургів. Особливістю навчання ЛС хірургії є те, що навчаються хірурги зі стажем, які володіють знаннями хірургічних втручань, проте навички маніпуляцій ЛС інструментами відрізняються від їх попереднього досвіду. На кафедрі загальної та невідкладної хірургії були створені короткотривалі 5 денні курси «Інтенсивний базовий практичний курс з лапароскопічної хірургії».

Мета: Узагальнити досвід навчання ЛС хірургії і оцінити ефективність оволодіння знаннями і навичками.

Матеріал і методи: З 2011 по 2015 рр на кафедрі проведено 19 курсів на яких пройшли навчання 130 курсантів (від 4 до 11 в групі). Тривалість навчання складала 39 учбових годин, з яких 14 (36%) склали лекції та семінари і 25 годин – практичні заняття. Основними темами теоретичного курсу

були ознайомлення з ЛС апаратурою та інструментами, енергіями, холецистектомією та апендектомією, ускладненнями та новими технологіями. Практичні заняття проводили в операційній і в тренажерному класі на тренажерах «Телепак», обладнаних набором ЛС інструментів. Курсанти оволодівали навичками роботи з інструментами, дисекції тканин, зав'язуванню екстра- і інтракорпоральних вузлів, шиттю. Основною оцінкою оволодіння навичками були тести FLS (Fundamentals of Laparoscopic Surgery).

Результати: Оцінювання оволодіння навичками проводили згідно з критеріями FLS, а також шляхом оцінки виконання вправ по дисекції тканин і ушиванню отворів в моделі кишківника. На 5-й день навчання 118 з 130 слухачів (90,8%) повністю вкадалися в нормативи FLS, а решта 12 слухачів виконували більшість з запропонованих нормативів. Теоретичний і практичний іспити склали всі слухачі курсів. Опитування слухачів виявило високий ступінь задоволення обсягом наданої інформації і відпрацюванням практичних навичок.

Висновок: Короткотривалі інтенсивні курси є ефективними, застосування стандартизованого підходу до навчання базовим навичкам ЛС втручань сприяє підвищенню якості підготовки хірургів.

The first experience of intensive 5 day training in laparoscopic surgery of 130 trainees is discussed. Short term practical training is effective and feasible and lead to good quality of trained surgeons.

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КОНКУРЕНТНИХ ГРУП ПРИ ВИВЧЕННІ НЕВРОЛОГІЇ

USING THE METHOD OF COMPETITIVE GROUPS IN THE STUDY OF NEUROLOGY

*Крилова В.Ю., Турчина Н.С. /
V.Y. Krylova, N.S. Turchina*

*Національний медичний університет
імені О.О.Богомольця*

Великий обсяг знань та практичних навичок з неврології, який сучасний студент медичного університету повинен отримати і засвоїти протягом короткого часу, необхідність постійного застосування знань з топічної діагностики при обґрунтуванні клінічного діагнозу в неврології робить необхідним постійний пошук шляхів максимально ефективного засвоєння матеріалу. Слово “інтерактив” (пер. з англійської “inter” – “взаємний”, “act” – діяти) означає взаємодію. Інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу, обмін знаннями, ідеями, думками з метою спільного вирішення навчальних завдань, розвитку особистісних якостей. Експериментально доведено, що ефективність засвоєння лекційного матеріалу складає всього 5%, ефективність читання - 10%. При навчанні в дискусійних групах засвоюється 50% матеріалу, ефективність практики сягає 75%, навчання інших або негайне застосування знань підвищує ефективність засвоєння до 90 %. Ефективній обробці інформації сприяє зворотній зв'язок, обговорення проблеми, постановка питань, діалог і спільний пошук істини.

Мета. Підвищити ефективність засвоєння знань з неврології.

Завдання дослідження. Застосування методу конкурентних груп при вивченні неврології.

Матеріали і методи. Студенти об'єднуються в дві або більше груп та вирішують клінічну задачу певним шляхом, після чого відбувається обговорення результатів, навс-